

Beslut

Gläntanskolan

2013-02-25

Dnr 400-2011:6489

Rektor

Ingegerd Persson

ingegerd.persson@helsingborg.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av undervisningen i
samhällsorienterande ämnen årskurserna 7–9 i
Gläntanskolan i Helsingborgs kommun

Inledning

I detta beslut ges en sammanfattande bedömning utifrån kvalitetsgranskningens resultat. Vidare ges en beskrivning av de utvecklingsområden som framstått som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet. För en utförligare beskrivning av kvalitetsgranskningens resultat och Skolinspektionens bedömningar i sin helhet se bilaga 1, *Rapport efter kvalitetsgranskning av Samhällsorienterande ämnen för årskurserna 7–9 vid Gläntanskolan i Helsingborgs kommun*.

Sammanfattande bedömning

Granskningen visar överlag att det råder ett gott förhållande präglad av närhet och ömsesidig sympati mellan eleverna och deras SO-lärare. Undervisningen bygger på ett förhållningssätt med förtroendefulla och positiva relationer mellan läraren och varje elev. Lärandeklimatet som helhet behöver dock utvecklas vad gäller interaktionsmönster och respekt mellan eleverna inbördes. De observerade SO-lektionerna på Gläntanskolan är väl strukturerade med god ramhållning och en för eleverna tydlig arbetsgång, något som skapar en stor förutsebarhet för eleverna och därmed trygghet och igenkännande i vad som förväntas av dem.

Lektionerna domineras helt av lärarens eget agerande och berättande, en faktaförmedling som endast i mindre omfattning problematiserar ämnet eller utmanar elevernas rådande förståelse. Bristen på variation riskerar att vända tydligheten till leda och låsa in eleverna i fasta roller som konsumenter av förmedlad och färdigförpackad faktakunskap, inte som aktiva medskapare i en läroprocess. Viktiga och centrala kunskaper i form av olika förmågor som kursplanerna omfattar får då heller ingen plats att tränas inom ramen för undervisningen. För att alla elever ska ges stöd och stimulans att utvecklas så långt som möjligt i den riktning som läroplan och kursplaner föreskriver, behöver såväl individanpassning som stöd och utmaningar få en större plats inom SO-undervisningen på Gläntanskolan.

Läraren ger sina elever återkoppling och låter dem ibland också ge respons på varandras arbeten. Detta kan dock inte ersätta den centrala pedagogiska framgångsfaktor som ligger i en formativ bedömning, där eleverna själva får reflektera över sin utveckling i förhållande till kursplanernas långsiktiga mål och kunskapskrav. Sådana undervisningsinslag saknas helt.

SO-undervisningens fokus på kursplanernas centrala innehåll i faktaform och allmänna brist på variation leder till att det centrala innehållet tenderar att bli mål i sig och helt överskugga träning och utveckling av de förmågor som kursplanernas syftesdelar lyfter fram som SO-ämnenas långsiktiga mål. Det är

2013-02-25

2 (4)

Dnr 400-2011:6489

därför svårt att se hur eleverna genom den observerade undervisningen kan bli rustade att nå alla kunskapskraven i kursplanerna.

Inte vid något tillfälle under de observerade lektionerna använder eleverna datorer eller internet. Skolinspektionen bedömer att val och användning av läromedel inte ger tillräckligt utrymme för träning och utveckling av de skiftande förmågor som kursplanernas syftesdelar lyfter fram som SO-ämnenas långsiktiga mål.

Skriftliga omdömen ges i varje ämne på basis av SO-planeringar som eleverna fått ut. Med de omdömen läraren ger i relation till dessa får dock eleverna inte kännedom om syfte och krav enligt ämnens kursplaner och om hur deras kunskapsutveckling förhåller sig till dem. Kvalitetsarbetet i SO-ämnen förefaller på skolnivå begränsa sig till en årlig analys av resultaten men utan vidare koppling till hur den bedrivna undervisningen kan eller bör förändras.

Granskningen visar annars att Gläntanskolan har god kontroll över vilka elever som riskerar att inte nå målen. Åtgärdsprogram är utarbetade men visar tecken på att inte grunda sig på ordentliga utredningar. De anger inte vilka ämnesspecifika förmågor den enskilda eleven behöver träna och satta mål är inte relaterade till kunskapskraven i kursplanerna. Själva åtgärderna präglas rent allmänt av brist på varierad repertoar och riskerar därmed att vara mindre väl anpassade till den enskilda elevens behov av alternativa arbetsformer i klassrummet. Skolinspektionens bedömning är att dessa elever i stället för att erbjudas mer av detsamma behöver få pröva andra arbetssätt och erbjudas individuellt anpassade uppgifter, inte minst sådana som mera ansluter till de ämnesspecifika förmågor som SO-undervisningen faktiskt syftar till.

I slutbetyget år 2012 har 95 procent av eleverna nått betyget G eller högre i vart och ett av de fyra SO-ämnena. Andelen MVG var samtidigt 26 procent i geografi, religionskunskap och samhällskunskap och 21 procent i historia. Det går inte att utläsa någon entydig trend vad gäller betygsutvecklingen under senaste fem åren, den tid då skolan haft elever i årskurs 9.

Granskningen visar att den gängse formen för SO-undervisning vid Gläntanskolan är ämnesvis. Skolinspektionen bedömer att ämnesövergripande undervisning, som stundtals förekommit vid Gläntanskolan, behöver ske i större omfattning för att leva upp till läroplanens krav.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Undervisningen i SO-ämnen på Gläntanskolan behöver varieras mer så att eleverna får bättre möjligheter att utveckla ämnesspecifika förmågor och därmed bli bättre rustade att nå kunskapskraven i kursplanerna (Lgr 11, del 3 kursplaner för geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap).
- Undervisningen i SO-ämnena på Gläntanskolan behöver utveckla användningen av undervisningsmaterial som stimulerar elevernas träning av de ämnesspecifika förmågorna inom ramen för SO-undervisningen. Detta utvecklingsbehov gäller inte minst IT-hjälpmedel och fler individuellt anpassade läromedel som kan erbjuda såväl stöd som större utmaningar (Lgr 11, del 3 kursplaner för geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap. Lgr 11, 2.8. Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar).
- Undervisningen i SO-ämnena på Gläntanskolan behöver utveckla formativ bedömning med återkommande och regelbundna inslag av elevers egen reflexion över undervisningen och sitt lärande i förhållande till kunskapskraven i SO-ämnena (Lgr 11, 2.3 elevernas ansvar och inflytande, 2.7 Bedömning och betyg).

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 25 augusti 2013 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits eller planerats utifrån de utvecklingsområden som myndigheten identifierat. Om åtgärder ännu inte vidtagits men planerats, ange gärna tidplan och vem som ansvarar för att genomföra åtgärderna.

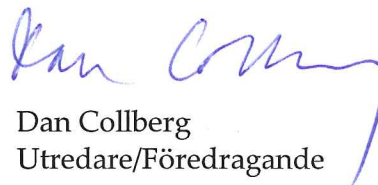
Redogörelsen skickas per post till Skolinspektionen, Gasverksgatan 1, 222 29 Lund, eller via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (Dnr: 400-2011:6489) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredarna Eva Bergenlöv och Johan Dahl samt avdelningsjurist Charlotte Fagher deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Dan Collberg
Utredare/Föredragande

Bilagor

Bilaga 1	Skolinspektionens rapport utifrån kvalitetsgranskning av samhällsorienterande ämnen för årskurserna 7-9 i Gläntanskolan i Helsingborgs kommun
Bilaga 2	Observationsschema
Bilaga 3	Resultatsammanställning elevenkät